

“Я писав те, що серце співало... Кажуть, я песиміст. І все те страшне, що є в ньому, а що так болить мене, писав я, горіючи, і кров зі сльозами мішалися. Але коли я найшов у ваших душах такі слова, що можуть гриміти, як грім, і світити, як зорі – то це оптимізм”.

Василь Стефаник

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК 1871 – 2016

Краєвид із садиби Стефаника - Покуття

Стефаник – це митець з божої ласки. Він досконально володіє формою і має подиву гідний смак у доборі своїх творчих засобів. Він уміє найпростішими засобами справити якнайбільше враження.

Може, найбільший артист, який появився у нас від часу Шевченка... Стефаник – абсолютний пан форми... Його новели – як найкращі народні пісні, у яких немає риторики, ані сентиментальності, а тільки наочне, голе, просте, непідфарбоване життя, дуже часто сумна дійсність, але оздоблена золотом найправдивішої поезії.

«Людський біль цідиться крізь серце моє, як крізь сито, і ранить до крові. Людське щастя пересівається крізь душу, як сонце крізь хмару, і до неба мене вносить. Сто раз спадати з неба у сором людський — боляче»

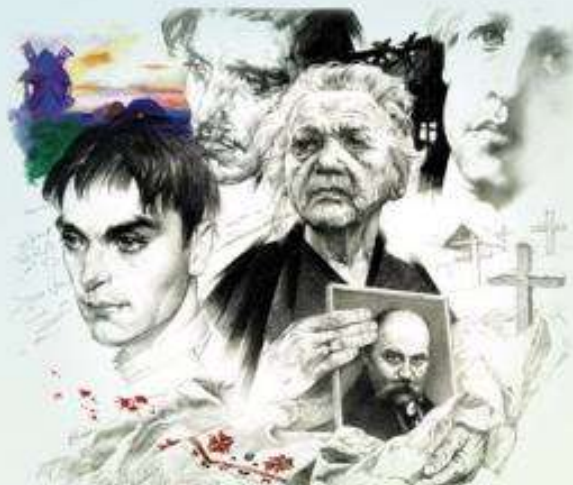
«Я свою душу пустив у душу народу і там я почорнів з розлуки, і слів не маю, аби як все міг сказати, бо страшно за себе, а я ще трошки хочу жити».

Василь Стефаник

«Се правдивий артист із Божої ласки, яким уже нині можемо повеличатися перед світом»

«Стефаник ніде не скаже зайвого слова; з делікатністю, гідною всякої похвали, він знає, де зупинитися, яку деталь висунути на ясне сонячне світло, а яку залишити в тіні. В малюванні він уміє бути реалістом, і чистим ліриком».

Іван Франко

«Як коротко, сильно і страшно пише ця людина»

(Максим Горький)

Василь Стефаник
(1871–1936)

Стефаник Василь Семенович народився 14 травня 1871 року в с. Русів, що розташоване на Франківщині. Його батько - заможний селянин, завжди підтримував прагнення сина отримати найкращу освіту, тому всіляко сприяв цьому. З 1878 року хлопець навчався у сільській початковій школі, а пізніше – у польській гімназії. В цей час веде активне громадське життя: стає учасником таємного гурту письменників «Покутська трійця». В 1892 році відіжджає до Кракова, де був зарахований до медичного факультету Ягеллонського університету, який так і не закінчив.

Спершу Василь Стефаник писав невеличкі поезії у прозі, та не знайшов для них видавця. З осені 1897 року у газетах почали з'являтися його реалістичні новели. У творчості Стефаніка-новеліста було два періоди: перший припадає на 1897-1901рр., а другий на 1916-1933 рр. Спадщина письменника - це книги новел: «Синя книжечка» (1899р.), «Камінний хрест» (1900 р.), «Дорога» (1901 р.), «Моє слово» (1905 р.), «Земля» (1926 р.).

У 1904 році Стефаник одружився на Ользі Гаморак і на деякий час відійшов від літератури, займався сільським господарством. трох его сыновей — Семена, Кирилла и Юрия. З 1908 року по 1918 рік був депутатом парламенту і використовував можливості «мужицького посла» для захисту бідноти у сторостві і на суді. Одразу після повернення до рідної Галичини, В. Стефаник стає ватажком політичної боротьби: виступає на мітингах селян з осудом суцільних репресій, викриває антисупільний характер влади, за що, зрештою, стає в'язнем. Не залишився літератор осторонь визвольного руху на теренах України: у складі делегації урядовців ЗУНР був наділений пововаженнями під час підписанні Акту Злуки 1919 р. Перебуваючи в тій частині України, що була під владою Польщі, В. Стефаник активно цікавився подіями в УРСР, відсилав до радянських журналів («Вапліте», «Червоний шлях», «Гілуг») свої нові твори.

7 грудня 1936 року після тяжкої хвороби В. Стефаник помер у Русові.

1 вересня 1903 р. Полтава— на святі з нагоди відкриття пам'ятника І.Котляревському

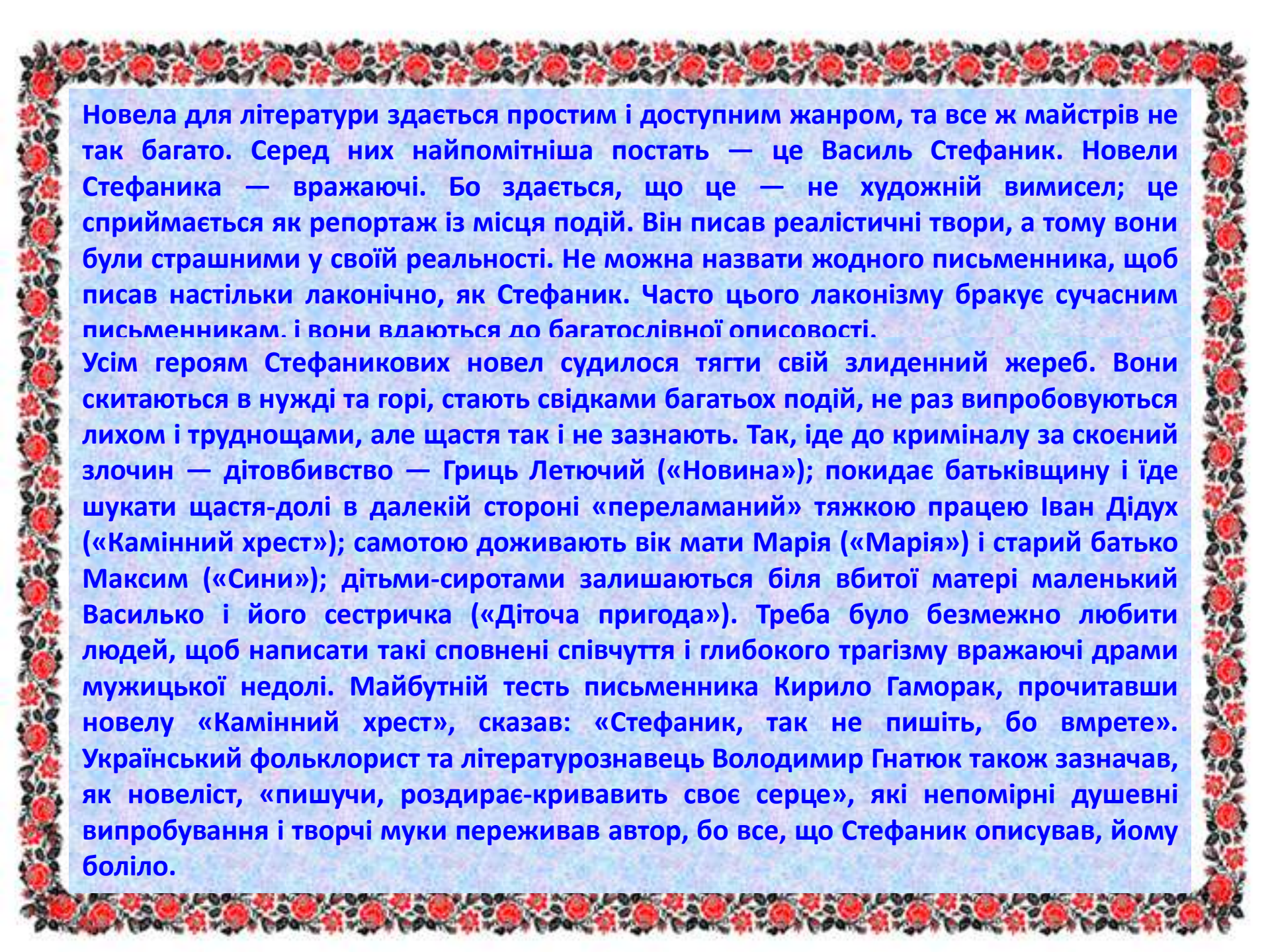
Група українських письменників,
що зібрались у Полтаві на відкритті
пам'ятника І.П.Котляревському.
Фото 1903 р.

Передній ряд (зліва направо) :
Михайло Коцюбинський, Леся
Українка, Гнат Хоткевич; задній
ряд : Василь Стефаник, Олена
Пчілка, Михайло Старицький,
Володимир Самійленко.

В. Стефаник, В. Кравченко,
В. Боровик, М. Корчинський
з родинами

Новела для літератури здається простим і доступним жанром, та все ж майстрів не так багато. Серед них найпомітніша постать — це Василь Стефаник. Новели Стефаніка — вражаючі. Бо здається, що це — не художній вимисел; це сприймається як репортаж із місця подій. Він писав реалістичні твори, а тому вони були страшними у своїй реальності. Не можна назвати жодного письменника, щоб писав настільки лаконічно, як Стефаник. Часто цього лаконізму бракує сучасним письменникам. і вони вдаються до багатослівної описовості.

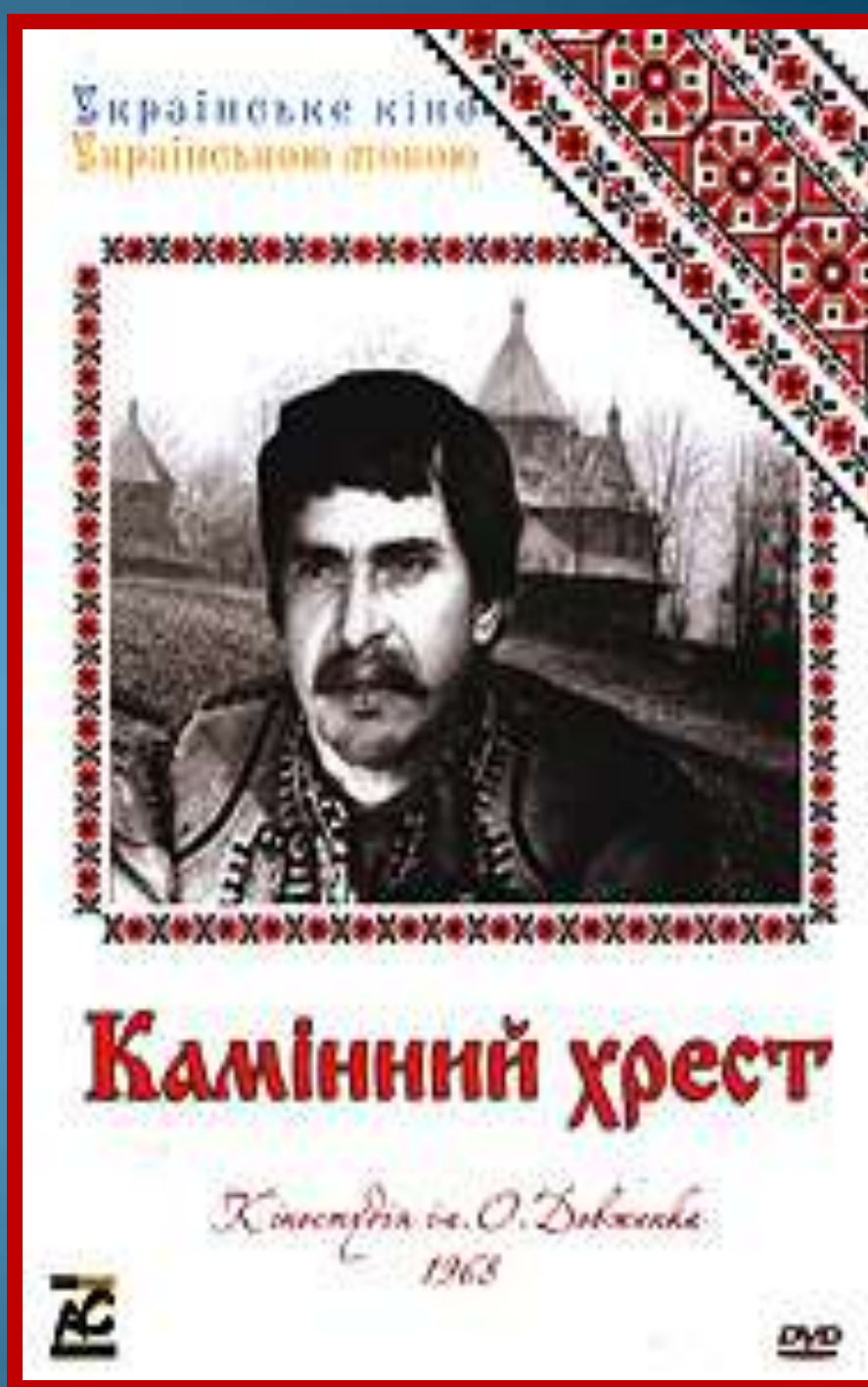
Усім героям Стефанікових новел судилося тягти свій злиденний жереб. Вони скитаються в нужді та горі, стають свідками багатьох подій, не раз випробовуються лихом і труднощами, але щастя так і не зазнають. Так, іде до криміналу за скоєний злочин — дітовбивство — Гриць Летючий («Новина»); покидає батьківщину і іде шукати щастя-долі в далекій стороні «переламаний» тяжкою працею Іван Дідух («Камінний хрест»); самотою доживають вік мати Марія («Марія») і старий батько Максим («Сини»); дітьми-сиротами залишаються біля вбитої матері маленький Василько і його сестричка («Діточа пригода»). Треба було безмежно любити людей, щоб написати такі сповнені співчуття і глибокого трагізму вражаючі драми мужицької недолі. Майбутній тесть письменника Кирило Гаморак, прочитавши новелу «Камінний хрест», сказав: «Стефаник, так не пишеть, бо вмрете». Український фольклорист та літературознавець Володимир Гнатюк також зазначав, як новеліст, «пишучи, роздирає-кривавить своє серце», які непомірні душевні випробування і творчі муки переживав автор, бо все, що Стефаник описував, йому боліло.

Новела «Камінний хрест»

Основна подія, зображена в новелі, — це виїзд родини Дідуха за океан. Для Івана це рівнозначно смерті. У нього важке передчуття. Дідух робить камінний хрест, вибиває на ньому своє й жінчине ймення і встановлює на тому горбі, що весь вік його мучив, але був рідним. Іван Дідух залишає тут свою душу. Прощаючись із селом, він просить сусідів справити по ньому поминки, а дружині, яка ще сподівалася кращого життя за океаном, говорить: «Аді видиш, де твоя дорога та й твоя Канада? Отам!» Цим зіставленням Канади з могилою автор показує еміграцію як протиприродне явище, що призводить лише до горя.

Леонід Осика зняв геніальне кіно «Камінний хрест»

“Ліриці його, - писав **І.Франко**, - чужий будь-який сентименталізм, воно не проголошується словами, вигуками чи тирадами, а повиває всю розповідь, всі постаті, ніби рожевим серпанком”. **За словами Л.Українки**, персонажі Стефаника “сповнені такого живого, захоплюючого страждання, перед яким неможливо литися спокійним”. **Художник І.Труш** відзначив, “що мало хто зможе перечитати “Синю книжечку”, не зворушившись до сліз”. Над творами Стефаника “Катруся” і “Камінний хрест” плакала **О.Кобилянська**. **І.Франко** порівнював Стефаникові твори з найкращими народними піснями, 4 яких сильна дійсність “оздоблена золотом найправдивішої поезії”.

Якось Кобилянська у листі запитала Стефаника, чому в нього нема “сонячного настрою”, “чому ви все смутні?”. Але **Великий Каменяр** не бачив у творах Стефаника навіть сліду песимізму. Він доводить протилежне: у багатьох із “його оповідань віє сильний дух енергії”, ініціативи, а у всіх бачимо велику любов до життя й до природи, річі зовсім суперечні песимізові”.

Стефаник В. С.
**СИНЯ
КНИЖЕЧКА**

"Відкрита книга"
2011

Василь Стефаник
КАМІННИЙ ХРЕСТ

Стефаник В. С.
ДОРОГА

"Відкрита книга"
2011

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК
Мое слово

**ВАСИЛЬ
СТЕФАНИК**

ВИБРАНІ НОВЕЛИ

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК
**ИЗБРАННЫЕ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ**

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК

НОВИНА

**ВАСИЛЬ
СТЕФАНИК**
—
НОВЕЛЛЫ

Русівський літературно-меморіальний музей Василя Стефаника

Адреса:

вул. Стефаника, 20, с. Русів

Снятинський р-н, 78335

тел.: (03476) 3-51-36

Музейна експозиція, присвячена життю і творчості класика української новели Василя Стефаника, знаходиться у меморіальному будинку письменника. У ній багато рукописів, прижиттєвих видань новеліста.

Значна частина експонатів, які розповідають про літературну і громадсько-культурну діяльність В. Стефаника, знаходиться у спеціально побудованому приміщенні у центрі родинного села письменника – Русові.

Робочі дні: понеділок - п'ятниця

Години роботи: з 11:00 до 18:00 год.

В'їзд до села Русів

Музей Василя Стефаника

Робочий кабінет Василя Стефаника

Родинне поховання Стефаників у Русові